

Erőszak, vagy kortesfogás

Csendőrszuro ny, letartóztatások és tömeges
tanácselosztás — Így készül a kormány
a választásokra

Bucurestiből jelentik: Dr. Dobrescu Aurel volt tartományigazgatót a bucaresti-i törvényszék VII. szekciójának vizsgálóbírája maga elé idézte, hogy az ismeretes erdőpanama ügyében kihallgassa. Nem tartják kizártnak letartóztatását sem, ami — a nemzeti-parasztpárt véleménye szerint — nem lenne egyéb, mint kortesfogás.

Az ország különböző részeiből egyébként egymásután érkeznek a választási propagandát akadályozó csendőrközbelépésekről szóló jelentések. Jean Florescu volt igazságügyminiszter, aki a Stere-párt nagyküüllömgével listájának vezetője, táviratilag jelentette be tiltakozását Argetoianunak, mert körútjában föltartóztatták, ugyanilyen táviratot küldött Volculescu averescanus oltmegei listavezető is, aki még arról is jelentést tett, hogy egy kortesgyűlés nyomán támadt összekoccanásból kifolyólag egy ellenzéki kortest, névszerint Dumitru Marcu leszurtak, majd a tettesek elmenekültek, de nem is keresik őket.

Magánjelentések szerint a Lupta mai száma cikket közöl, amelyben azt írja, hogy a választásokat intéző urak már jóelőre csatatervet készítettek a választások levezetésére. Így titkos rendeleteket küldöttek szét az egész országba, amelyekkel azt akarják elérni, hogy meghíusítsák az ellenzéki pártok együttes ellenőrzését.

— Ezek az urak — írja a Lupta — módját fogják ejteni annak, hogy az éjszaka folyamán eltávolítsák az urna mellől a bizalmiakat. Ez természetesen nem fog mindenütt megtörténni, de ott, ahol a helyzet a kormány számára a legkényesebb lesz, ott megfogják csinálni. A választások különben sem fognak simán lefolyni és több helyen is erős összekoccanások lesznek a kormány emberei és az ellenzék között.

De a választást előkészítő kormánybizottság különben sehol sem bánik keztyüs kézzel az ellenpárti politikusokkal. Calarasban súlyosan bántalmazták Stere Constantint, az ismert román politikust. Különösen a kormányval paktumot kötött pártok lépnek fel erőszakkal az ellenlábás képviselőjelöltek ellen. Calarasban is öt liberális kortes támadta meg Steret, botokkal súlyosan inzultálták. Stere táviratilag tiltakozott a királynál és a belügyminiszternél és sérelmezi, hogy a rendőrség nem vette védelmébe, sőt a támadókat még le sem igazoltatta. Máramaros megyében letartóztatták Schön Dezső újságíró, az egyik cionista lap munkatársát. Letartóztatásának oka ismeretlen.

A tanácselosztásokat is gőzerővel hajtja végre a kormány és ez az erőltetett menetű felosztás annak látszatát kelti, hogy a kormány teljesen biztos akar lenni a dolgában és a választások alatt már a saját embereivel akarja a legfontosabb helyeket betölteni.

Vasárnap Constanza megyére fekdűt rá a kormány és nem kevesebb, mint 145 község tanácsot oszlatott fel. A felosztások azonban nem mennek mindenütt simán, mert sok helyen a lakosság ellenszegül. Így a Bucuresti közelében levő Scoreni községben, amikor a parasztság megtudta, hogy a szolgabíró megérkezett a községi tanács felosztására végett, az egész falu lakossága fenyegető magatartással a község háza elé gyülekezett és még a csendőrség felszólításának sem engedelmességet, amikor azok oszlatásra hívták fel őket. A községi tanács pedig azonnal táviratilag tiltakozott a királynál és a belügyminiszternél a felosztás ellen.

Zsidók és magyarok

Irla: Hegedüs Nándor,

v. kamarai képviselő

Nem vettem részt eddig abban a vitában, amely a Zsidó Párt megszületése alkalmával keletkezett és azt hiszem, hogy ezen az egy cikken kívül nem is fogok talán résztvenni benne. Évek óta, mióta először felrepült a Zsidó Párt alakításának gondolata, vallom és hangoztatom, hogy ebből zsidó testvérharc fog kifarjandani. A romániai zsidóság olyan heterogén rétegzésű, hogy ezt közös pártba foglalni nem lehet. Világos volt előttem, hogy megint felvetik a „zsidó becsület” és „zsidó öntudat” jelszavát, és különféle megbélyegző jelzőkkel fognak rátámadni azokra a zsidókra, akik a zsidó pártra nem hajlandók felesküdni. Alig pár hete alakult meg a Zsidó Párt és aki a zsidóság között forgolódik, az már láthatja is azt a surlódást, visszavonást, lelkiláborgást, ami különösen Erdély zsidó társadalmát felkavarja, tapasztalhatja azt a terrorisztikus korteskedést, amely a zsidókat a Zsidó Pártba akarja terelni. Igazán ezer szerencse, hogy a kormány nem paktált le a regáti zsidókkal, Fildermann és Horia Carp urakkal, mert ez vetette volna el csak igazán a zsidó testvérharc viharát.

A politika a Zsidó Tanácsban

Nem vagyok hiva a zsidópártnak, nemcsak azért, mert egészen természetes, hogy a magyar nemzetiséghez való tartozás a zsidópárttal összeférhetetlen, hanem azért mert ellensége vagyok annak, hogy mi zsidók tartsuk politikai érdekből szinte sportszerűleg állandóan felszínre a zsidókérdést. Mikor tavaly Bukarestben a Zsidó Tanács megalakult azzal, hogy pártok és nemzeti színezetek felett álló testület legyen, amely kizárólag speciális zsidó kérdéssel foglalkozzék, azt reméltem, hogy ezzel megoldódik a zsidó érdekképviselet problémája, a nélkül, hogy bármelyik zsidótól nemzeti vagy politikai hitvallásának megtagadását kérje, a nélkül, hogy a zsidóság igen kényes, igen delikát bajait állandóan irritáló politikai problémákká tenné. Ezért csatlakoztam én is a Zsidó Tanács megalakulásához. Sajnos: valószínűleg éppen a politikai érvényesülés természetrajza nem engedte meg, hogy a Zsidó Tanács életképes legyen. Egyetlen egyszer hallottam még róla, amikor az összes zsidóság nevében a népszámláláskor felhívták bocsájtott ki, hogy mindenki vallja magát zsidó nemzetiségűnek.

Tehát egyszer lépett ki a nyilvánosságra és akkor is politizált és beszélt az összes zsidóság, tehát például az én nevemben is, olyan témáról és olyan irányban, amire én fel nem haktalmaztam. Az antiszemita brutalitások ellen való küzdelem, a zsidó iskolák és egyházak megfelelő segítése, a szombat megtartása és más kérdések, amelyek minden zsidóra közősek, egy ilyen Tanács formájában igen jó fórumra tehetek volna szert, ez nem szitott volna testvérharcot, ellentétet zsidó és zsidó között. A politika démona azonban ráolvasásaival elaltatta, megölte.

A Magyar Párt munkája

Bár az a vita, amely a Zsidó Párt körül leperog, nem a Magyar Párttól indul ki, a Magyar Párt igen tapintatosan nem szólt bele ebbe a szomorú surlódási processzusba, amely a szemünk előtt lejátszódik, mégis most kénytelen vagyok néhány mondattal én is beleavatkozni a perlekedésbe. Erre az Uj Kelet mult hét csütörtöki vezércikke ösztönöz, amely a magyarpárti politikusokat aposztrofálja és többek között — bocsánat: egy kicsit farizeus módon — ezt írja: „Ki merne arra gondolni, hogy báró Szentkereszty magyarpárti képviselő ur harcolja ki a román parlamentben a kolozsvári Tarbut középiskola visszaállításának engedé-

lyezését. Vagy ki gondolhat arra, hogy a magyarpárti fegyelem alá tartozó Hegedüs Nándor magyarpárti zsidóvallású képviselő engedélyt kapjon a romániai zsidó diákok szombati irás alól való felmentésének a parlamentben való kikövetelésére, amikor az nem tartozik a magyar párt fundamentális programmpontjaf közé. Vagy szabad-e elvárni például Gyárfás Elemértől, hogy a zsidó kisexisztenciák védelméért verekedjen, amikor a tönkrejutott székelységért folytatott harc leköti minden erejét és idejét.”

Ez a beállítás és felsorolás nem jóhiszemű és cáfolat nélkül nem maradhat. Nem az első eset ebben a korteshadjáratban, hogy azt állítják, hogy én zsidó érdekekért nem küzdtem. Csak éppen a felsorolás kedvéért mondom el tehát: A nagyváradi orth. izr. hitközség földkisajátítása, a nagyváradi orth. izr. gimnázium, a zsidó lyceum, a Chevra Kadisa kórház segélye ügyében egészen a miniszter urakig szaladgáltam és nem mindig eredmény nélkül, az erdélyi zsidó tanítók államsegélyét többször sürgettem, audiencián voltam zsidó iskolaügyekben, de Kecskeméti Lipót főrabbiával Maniu miniszterelnöknél, külföldi zsidók kiutasítását akadályoztam meg, és száz és száz zsidó ember kérését intéztem el, természetesen mindig ellenszolgáltatás nélkül. Mindig mint zsidó is léptem fel és soha egyetlen alkalommal sem mondták nekem, hiszen ön magyar képviselő, mit akar? Hogy ezt a Magyar Párt fegyelve nem engedte volna meg? Nagy pártpolitikai előgultság és kétségbeesett kortesfogás merészelhet csak ilyen állítani. A Magyar Párt vezetősége soha nem kérdezte, hogy mit csinálók, és ha olykor elbeszéltem zsidó ügyekben való fáradozásomat, mindig nagy örömmel hallgatták. És Fischer Tivadar urat nyugodt lélekkel megkérdezem: ki szállott síkra a szeszörvényért a zsidó vendéglősök és korcsmárosok ezreiért. Ugye-e én? Ugye-e én harcoltam értük a bizottság éjszakai ülésén? Én szónokoltam a kiskereskedők megnyomoritása ellen a kamara plenáris ülésén, az én érdemem és munkám: nem tagadható le abban, hogy a falusi italmérők engedélyt nem bocsájtották licitáció alá. Hogy nem csaptam belőle kifejezett zsidókérdést? Persze, hogy nem tettem, mert a cél érdekében nem is lett volna kívánatos. Én megelégedtem vele, hogy zsidó testvércimért dolgozhatam és a görögützet elengedtem. Soha sem kérkedtem mindezekkel, de az Uj Kelet cikke utánt ezeket el nem hallgathatom.

A sérelmek — eszközzé válnak

Tény, hogy nem vettem szorgalmasan részt abban, hogy a parlament tribünjén zsidó problémákat és sérelmeket tárjak fel. Aki képviselő volt, jól tudja, hogy mi sem könnyebb, mint egy-egy ilyen interpellációt elmondani, de nem akartam résztvenni abban a versenyben, amely zsidó fájdalommal keresztül akar politikai sikereket aratni. Én más akartam. Kétizben is felkerestem Fischer Tivadart Rosenberger, Salamon beszarábiai parasztpárti zsidó képviselővel és a következőkre kértem: A kamarában és szenátusban összesen 13 zsidó parlamenti tag ül. Szerkezzünk egy közös memorandumot, soroljuk fel a zsidóság egyetemes kívánásait, tiltakozunk benne erélyesen az antiszemita brutalitások ellen és mind a tizenhároman vigyük el együttesen a kormányhoz, hogy lássa, hogy életbevágó zsidó ügyekben magyar, román, vagy cionista zsidó egyöntetűen állanak sorompóba. Fischer Tivadar melegen helyeselte ezt a iniciatívát (a kezdeményezésről a sajtó meg is emlékezett) vállalta az ad

ció megszervezését, de hogy miért nem csinálta meg, nem tudom és nem is kutatom. Nem szemrehányásképpen említem ezt fel, de el kell mondanom, mert élvezre akadnak zsidók ezrével, akik az én taktikai felfogásomat fogják osztani. Egy éjszakai ülésen — minden összebeszélés nélkül — spontán együttérzéstől egyszerre tiltakoztunk Vajda Sándor akkori belügyminiszter előtt én, Rosenberger, Fagure és Pistiner képviselők Cuza álcázott pogromfenyegetőzése ellen. Mikor a Zsidó Tanács megalakult, a Magyar Párt elnökségével egyetértőleg küldtem a Magyar Párt nevében tiltakozó táviratot erre a kongresszusra az antiszemita atrocitások ellen és ezt a táviratban külön ki is emeltem. Hogyan lehet tehát azt állítani, hogy a magyar párti fegyelem bármit eltiltott volna, ami zsidó érdekeket szolgál.

De hogyan is tiltotta volna, amikor keresztény-magyar képviselőtársaim is állandóan foglalkoztak kerületükhöz tartozó zsidó ügyekkel. Egyszer Vajda Sándorhoz éppen akkor toppantam be, amikor egyik magyar képviselő egy elbocsájtott zsidó hatósági orvos visszahelyezését sürgette. Másokat számtalanszor láttam, hogy zsidó nyugdíjasok ügyeit intézték. Hogy zsidó testvéreim egzisztenciáját hányszor mentették meg a miniszteriumokban való kilincseléssel, arról sokat beszélhetnék. S hogy éppen Gyárfás Elemérnél maradjak: vajjon kinek van olyan nagy érdeme, mint neki, hogy az erdélyi pénzügyintézetek visszszámítását a Banca Nationala felemelte. Igaz, hogy Gyárfás Elemér nem csinált ebből zsidókérdést, de azért mégis tény, hogy azok a pénzügyintézetek, amelyek az ő sikeres intervenciójának eredményét élvezik, mégis jórészt zsidókezekben vannak. És Fischer Tivadar például igen jól tudja, hogy a szesztörvény tárgyalásánál történő felszólalásomat számomra szakszerűen Abrudbányai Ede segített kidolgozni, mert ő volt a szesztörvény szakreferense a Magyar Pártban.

A magyar anyanyelv

És ha azt írja az Új Kelet, hogy báró Szentkereszt nem járhat közbe a Tarbutshkoláért, akkor erre azt felelem: vajjon támogattak-e engem a cionista politikusok, amikor a zsidóság anyanyelvének jogaiért harcoltam? Dr. Fischer József ur nagyváradi programbeszédében ugyan hangoztatta az anyanyelv védelmét, de amikor én azért küzdöttem, hogy a magyar anyanyelvű zsidó gyermekek legalább az elemi iskolában magyarul tanítsák, természetesen a cionista képviselők nem lehetnek mellettem. Pedig én azt hiszem, mégis csak zsidó érdek, hogy éppen egyedül a zsidó gyermek ne legyen kirekesztve abból az áldásból, hogy zsenge korában anyanyelvén tanuljon, hogy a magyar anyanyelvű zsidó gyermek tudjon magyarul olvasni és helyesen írni, hogy a közigazgatásnál és bíróságnál a zsidóknak is szabad legyen magyarul beszélni, annál inkább, mert más nyelven széles zsidó tömegek

A vámbevételek állandóan csökkennek

Az idei év első négy hónapjában 600 millióval kevesebb a bevétel az előirányzatnál

Bucurestiből jelentik: Ez év első négy hónapjában a kiviteli vámbevétel 135.986.200 lej volt, az előirányzott 283.333.332 lejjel szemben. A behozatali vámbevételek ugyanazon időben 739.478.932 lejt tettek ki az 1.216.666.664 lej előirányzattal szemben. Az összvámbevétel 911.003.891 lej volt 1.524.999.996 lej előirányzattal szemben. A differencia az előirányzat és a tényleges bevétel között 614 millió lej.

Konfliktus Finnország és a szovjet között

Szovjet-repülők Finnország fölött és hadinajók a finn vizeken — A szovjet a finn munkásokat Szibériába deportálja

Berlinből jelentik: Moszkvából érkező hírek szerint, a külügyi népbiztosságon a napokban adta át a finn követ országának demarsát, amelyben tiltakozik az ellen, hogy az orosz- finn határon lakó finn nemzetiségű, de orosz állampolgársággal bíró parasztságot tömegesen deportálják Szibériába. A szovjet azonnal válaszolt a jegyzékre és kijelentette, hogy érdemleges válasza nem méltatja a finn demarsot, mert olyan kérdést érint, amely Oroszország belügye, ahhoz Finnországnak semmi köze sincs, különben is a finn nemzeti-

nem is értenék. Soha nem lehet remélni, hogy ezért a Zsidó Párt küzdeni fog, engedjék meg tehát nekem, hogy legalább én szálljak ezért sikra, és ha ebben a Szentkeresztiek engem segítenek, hát ezt ne méltóztassék rossz néven venni tőlük.

Jellem és tisztá lelkiismeret

Én nem avatkozom bele a Zsidó Párt választási tornájába — ugye nem tettem eddig se — de azt nem nézhetem el szó nélkül, hogy a magyarságtól a zsidókat azzal igyekeznek eltántorítani, hogy a pártfegyelem miatt zsidó érdekeket nem viselhetünk a szívünkön. Ez nem igaz. Én tudom, hogy a zsidónak Romániában magyarnak lenni nem egészen könnyű de ha ezren és ezren meg tudtuk tenni, immár a tizenkettedik esztendeje, hogy zsidóságunk-

hoz-hűek maradván, nem csereberéltük a viszonyok megváltoztatásával nemzetiségünket, ezt nem fogjuk megtenni ezután sem. Mayer Ebner bukovinai cionista vezér egyszer azt mondta nekem, hogy neki imponál az a zsidó, aki Romániában is magyar marad, mert ez jellemre és erőre vall. Nem tartozható a Zsidó Párt programjához és hivatásához, hogy a szilárd zsidó jellemek ellen rohamot vezényeljen. És ha reám a legutóbbi képviselőválasztáson közel tizenhétezer keresztény magyar ember adta a szavazatát, pedig jól tudta, hogy zsidó vagyok, akkor semmi sem tántoríthatja el a magyar zsidót, hogy más vármegyében a keresztény magyar jelöltre ezután is épp ugy tisztá lelkiismerettel, zsidó érdekeinek bármely megsértése nélkül, leszavazzon, mint ahogy eddig tette.

Pert indítanak a CFR. volt igazgatótanácsának tagjai ellen

Két volt igazgató visszafizette a jogtalanul felvett pénzeket

Bucurestiből jelentik: Valcovici közlekedésügyi miniszter ma kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a CFR. igazgató-tanácsának két tagja, Balasonovici és Capsan visszafizettek 865.140 lejt, amit jogtalanul vettek fel az alatt az idő alatt, amíg a CFR. igazgató-tanácsának a tagjai voltak. Capsan egyébként ma levelet intézett a közlekedésügyi miniszterhez,

amelyben hangsúlyozza, hogy a szóbanforgó összegeket törvényes formák között kapta meg. Azonban ha a kormány úgy gondolja, hogy azt törvénytelenül utalták ki neki, úgy nem akarja, hogy ez az összeg a lelkén száradjon. Valcovici miniszter egyébként kijelentette, hogy a CFR. igazgató-tanácsának többi tagjai ellen a jogtalanul felvett összegek miatt pert indít az állam.

Erdekes viták a Népszövetségi Ligák Unióján

A budapesti gyűlésen a revízió és leszerelés kérdését tárgyalják — A francia delegátus gróf Apponyiról. Holnap gróf Apponyi mond beszédet

A Népszövetségi Ligák Uniójának budapesti gyűlésén sem jelenhettek meg a Jugoszláviában élő magyarok, akik tudvalevőleg szintén tagjai a Ligának. A jugoszláv kormány nem adott utlevelet a magyar tagoknak. Szülő Géza csehszlovákiai magyar képviselő mint csehszlovák állampolgár szólalt fel ez ellen. Éles vitája volt emiatt a jugoszláv delegátussal.

A keddi ülés egyik szenációja Medinger Vilmos csehszlovákiai német szenátor felszólalása volt, aki a leszereléssel kapcsolatban kijelentette, hogy amíg a békrevízió meg nem történik, nem lehet szó leszerelésről. Felszólalását kitörő tapsal fogadták a magyar, német, bolgár, olasz és osztrák kiküldöttek. Rollin francia delegátus Apponyit dicsőítette egy órán keresztül és a leszereléssel kapcsolatos elvét égis magasztalta, nevezvén őt a világ egyik legnagyobb zsenijének.

Schulgis ukrán delegátus az ukrán népnek szenvedéseiről beszélt a szovjeturalommal kap-

csolatban. Nem kívánja, hogy Európa segítsen rajtuk, csak arra kéri az európai nagytőkét, ne segítsék állandóan a szovjetet kölcsönökkel. Impozáns jelenet következett ezután. Pekár Gyula ezeröttszáz magyar város és község távirati küldeményét tette le az asztalra, amelyben a leszerelést követelik.

A Népszövetségi Ligák Uniója holnap, szerdán tíz órakor a leszerelés kérdését fogja tárgyalni. A vita első szónoka Cantacuzino hercegnő, román delegátus lesz, majd utána Apponyi Albert gróf fog felszólalni, akinek beszéde elé nagy érdeklődéssel néznek.

Cáfolják Ghica külügyminiszter távozásának híreit

Iorga hivatalos lapja, a Neamul Romanesc cáfolja azt a hírt, merrtha Ghica külügyminiszter távozna helyéről. Ghica távozását egyébként azzal hozták kapcsolatba, hogy nagy hibát követett el akkor, amikor a spanyol köztársaságot nem ismerte el azonnal, mivel a spanyol kormány akkor úgy határozott, hogy nem Romániánál fedezi petroleumszükségletét, ahol pedig már opciója volt, hanem a petroléumot a szovjettől vásárolja be. — Ghica távozásának híreit egyébként most hivatalosan is cáfolják.

Felfüggesztettek egy szadista tanárnőt

Bucuresti: A közoktatásügyi minisztérium riumban, illetve maga Iorga miniszterelnök ma rendeletileg felfüggesztette állásától Cleopatra Voinescu tanárnőt, az egyik bucaresti-i leány reál-gimnázium igazgatónőjét. Az igazgatónő ellen az a vád, hogy rendkívül durván bánt növendékeivel, ütötte-verte őket és legutóbb a büntetés egészen kiméretlen eszközéhez folyamodott. Felsőosztályos, 16 és 17 éves növendékek haját lenyírta, úgy, hogy a bakfis lányok talán tudmodernnek ható rövid frizurában voltak kénytelenek hazamenni. Intervenció folytán a közoktatásügyi minisztériumban, illetve Iorga maga Iorga miniszterelnök tudomást szerzett a dolgról és nyomban meghozta intézkedését, amelyet a gyorsan levezetett vizsgálat teljesen helytállónak talált.

A magyarság aradi vezéreit tomboló lelkesedéssel fogadták a megyében

A községek magyarsága a Magyar Pártban bizik és a magyar listára szavaz — Visszaélések az ellenpárti korteskedéseknél — Minden magyar tudja kötelességét

Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától

Mikor elindult velünk az autó és Arad városán túl a gáji tanyák felé tartott, több lett a dülöüt és széles buzatáblák területek szerte, eszembe jutott, hogy ezen a választáson nem az emberi nyakassággal, nem is az emberi közönnyel kell birokra kelni, hanem a hazával. Mennyit is emlegetik mai napság a buzát. És a buza nő. Éretlen kalászkok bomlanak ki a smaragd zöld mezőkön. A fűj nem kiált pitypalattyot, szerelmesen buvik meg a májusi vetésben és félve fut, ha lassú és halk berregését hallja a méltóságosan sikló autónak. A nap aranyözönnel leng a ködbe oszló alföldi horizonton. Vakító fehér templomtornyok bontakoznak ki az akácok takarta meszeseségből.

Mögöttem dr. Parecz Béla és Purgly László ülnek. Elgondolom, mennyire nem egyéni hűség és érvényesülés vezeti őket erre a propaganda utra. Itt csak arról van szó, hogy a magyarság ügyéért vállalnak fáradságot, munkát és áldozatokat. A gáji tanya népe éljenzéssel állja körül az autót s mikor kiszállunk, szeretettel és tisztelettel telt magyar arcok fognak körül. A *Détári* kovácsműhely előtt mintegy nyolcvan ember gyűl össze. *Ordódy* Gábor a magyar párt tagozati elnöke fogadja a jelölteket. A programbeszéd elhangzása után viharos éljen tölti be a levegőt. És megyünk is már tovább. Magától értetődő dolognak veszi itt mindenki, hogy magyar ember másra, mint a Magyar Pártra, nem szavaz.

Izzó hangulatu gyűlés

Tizenegy órakor Pécskára fut be az automobil. Diadalkapu állja el Opécskát, Ionescu *Sisestit* várja a román lakosság. Mikor befordulunk Magyar-Pécskára, a Templom-téren hatalmas tömeg fogad. Csak úgy hozzávetőlegesen is megítélem: lehetnek vagy kétezren. *Lelik* István dr., a magyar párt tagozati elnöke. *Bérczy* Lajos, az aradi magyar párt főtitkára, *Hursányi* István, *Issekutz* László dr., *Gyulai* Pál és mások fognak körül az autót, melyből kiszállnak *Parecz* Béla dr. és *Purgly* László. A gazdakör nagytermébe vonulunk be azután. A hatalmas tömeg azonban nem fér el és az udvarra kell kivonulni, ahol *Lelik* István dr. lendületes szavakkal nyitja meg a propaganda-gyűlést.

— Igaz, a pénztárcánk vékonyabb lett. — zárta be rövid beszédét — de a szívünk megmaradt.

A tomboló taps és éljen-kiáltásokba egy idegenül hangzó „lé véle!” ront bele, melyet hasonló jó magyarsággal követ pár hasonló „eleg!” volt és „lé véle!” Körülnézek. Hamarosan megtudom, hogy az udvar sarkában rendetlenkedők Opécskáról átrándult ellenpárti bérencek, akik bizony nem hiába fásasztják a torkukat. Jófajta potya-pálinka és száz lejek tették azt élénkké erre a napra.

Dr. *Parecz* Béla képviselőjelölt áll fel az asztalra. Pompásan felépített beszédében ismertette a magyar parlamenti csoport munkáját.

— Minányán küzdő katonák vagyunk — mondotta — és egyformák. Nem is lehetünk mások: urak és proletárok, mert a történelmi idők egy sorsra rendelték bennünket.

A beszéd alatt egy *Lukács* József nevű kommunista csizmadia több korcsmatársát felbujtatta s pár liberális kortessel karöltve igyekszik zavart okozni. Közben megtudom, hogy ez a *Lukács* valaha bakancsokat szállított Petrozsényba, negyven munkással dolgoztatott. Munkáit kihalasztotta és miután nagy va-

gyonra tett szert, felesapott munkanélkülinek és kommunistának.

Parecz Béla dr. azonban nem zavartatja magát:

— A közbeküldések nem zavarnak engem. Az országházban rizikó volt szembeszállani az ellenzékkel. A rendetlenkedőkről jól tudom, hogy délután, mikor *Sisesti* Ionescu tart programbeszédet, hallgatni fognak.

De a közbeküldések csak elenyésző diszharmoniókat okoznak. Kétezer magyar torok éljenkiáltásában vész el legtöbbször és ha igazságosak akarunk lenni, meg kell állapítanunk, hogy a Magyar Párt képviselőjét talán sehol sem fogadták még ekkora lelkesedéssel.

— Mi is dolgozók vagyunk — folytatta *Parecz* dr. — Valamennyien dolgozók vagyunk. Nem is lehetnének mások, hisz elpusztulnánk.

A tomboló éljen, amely a közbeküldéseket teljesen elfullasztotta, percekig tartott.

Dr. *Kovács* József hírlapíró ezután néhány erélyes szóval rendreutasította a közbeküldőket, akik hamarosan eltávoztak.

A gyűlésen lévő magyar emberek banketten voltak hivatalosak. Mintegy ötven magyar párti tag vett részt az ünnepi ebéden, mely alatt *Dankó* Sándor zenekara művészettel játszotta a magyar dalokat.

A banketten *Purgly* László pohárköszöntőjében megemlékezett a gyűlésen törtétekről, kijelenti, hogy az ilyen községet csak kettőzötthebb mértékben kell szeretnünk.

Oláh Vencel katolikus pap és *Ijgyártó* Sándor református lelkész lelkes beszéde után *Lelik* István dr. hangulatos pohárköszöntője következett.

Az ebéd után a Magyar Párt propaganda-bizottsága két részre oszlott: *Purgly* László és *Parecz* Béla dr. autójára ültem és Tornyá felé tartottunk a zezugos dülöutakon, mikor hatalmas szekérsor nemzeti zászlóval díszített tömege jött velünk szembe. Hamarosan megtudom, hogy varjasi magyarok, akik *Ionescu* *Sisesti* pécskai programbeszédét men-

Mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták a Magyar Párt jelöltjeit

Ünnep első napján még dr. *Nagy* Sándor szenátorjelölt, *Lantos* Miksa, *Juhász* Gábor és dr. *Révész* Mór indultak el propaganda körútra a megyében. *Borossébesen* magyarok, románok, nők, férfiak vegyesen jelentek meg a piactéren. *Koleszár* János róm. kath. főesperes és *Gavalik* Sándor uradalmi intéző munkáját dicsérte a gyűlés nagyszerű megrendezése. Délután 4 órakor *Csermő* magyarsága fogadta a magyarság vezetőit. Itt *Lantos* Miksa mondott nagyhatású beszédet, meghatotta a népet. *Berezvay* Gyula plébános és *Kovács* Ignác a magyar párt tagozati elnöke beszéltek *Nagy* Sándor dr. szenátorjelölt után.

A következő nap dr. *Szilber* Ignác, *Lantos* Miksa és dr. *Olosz* Lajos *Székudvaron* tartottak programbeszédet. *Balázs* Mózes ottani plébános látta vendégül a kiküldött bizottságot. Délután dr. *Olosz* Lajos kisjenői vendégei voltak valamennyien, ahonnan *Takács* János kisjenői plébános kíséretében *Gyulavarsándra* vonultak, hogy megtartsák a legnagyobb és leghatásosabb programbeszédet. Különösen *Takács* János beszéde volt kiemelkedőbb. A kiküldötteket *Takács* Vince gyulavári plébános látta vendégül.

Zavartalanul és egyhangú lelkesedés jegyében zajlottak le a hegyaljai programbe-

BADEN

avasz a legkellemesebb.
Ausztria legnagyobb gyógyfürdője.
14 radioaktív kénforrás 85,5 °C hőmérséklettel.
Világhírű termálstrandfürdő.
Minden igénynek megfelelő ellátást nyújtanak a következő elsőrendű:
Szanatóriumok: Gutenbrunn sanatórium. Hatalmas park közepén. Szivósztály. Diétás kúrák.
Dr. Lakatos sanatórium, szemben a strandfürdővel, a Helental bejáratánál.
Städtische Kuranstalt — Kurpark sanatórium. A gyógyparkban.
Sauerhof — Peterhof áll. kórhózzal szanatóriumok. Különösen a polgári közeposztálynak.
Sacher's Hotel és Kurhaus a Helentalban. Gyönyörű tevék.
Szallodák: Hotel Wäldk a város központjában a legmodernebb kúrák.
Hotel Bruatt, polgári ház kitűnő konyhával.
Pension Goldener Löwe és Pension Melanie.
Wiedhalm kávéháza és órárszűdája a Helentalban.
Panziók modern komforttal és elsőrendű ellátással:
Annahof, Exquisite, Hanausek, Quisisana, Silvana, Sonnenhof, Wienerhof, Zellerhof.
A tavasz s. azonban mérsékelt árak.
Magyar nyelvű prospektussal szolgálnak az összes utazási irodák.

nek meghallgatni. A jegyző tudniillik kidobhatta, hogy aki a miniszter pécskai fogadtatásán részt vesz, földet fog kapni.

„Tudjuk, mi a kötelességünk!”

Tornyán mégis nagy tömeg állja körül a Magyar Párt képviselőit és az elhangzott programbeszéd után panaszaikkal, kéréseikkel árasztják el a magyar gazdák *Parecz* Béla dr. képviselőjelöltet. Este hat óra lesz, mikor beérünk Szederhátra. Megtudjuk, hogy a Magyar Párt tagozati elnökét erőszakkal vitték el Pécskára a miniszter fogadtatására, a község háza előtt mégis szép számban hallgatják meg *Purgly* László és *Parecz* Béla dr. gazdasági fejtegetéseit.

Mindenhol, ahol csak panaszkodást hallottam, ez volt a panaszkodás fináléja:

— Nagy szegénység, sok baj jutott ki nekünk az utóbbi időben. Mindenki tudja, hogy ennek nem a Magyar Párt az oka s ha urnák elé kerülünk, tudni fogjuk, hogy mi a kötelességünk.

Este lesz, mire Sofronyára érünk, ahol *Purgly* László látja vendégül *Parecz* Béla dr. képviselőt.

Nagy lelkesedéssel és minden rendzavaró incidens nélkül folytak le a kerület többi részeiben a gyűlések. Pünkösöd másodnapján, hétfőn *Szentpálon* *Parecz* Béla dr., *Purgly* László és *Ijgyártó* Sándor tartottak beszédet a Templom-téren. *Kisvarjason*, *Nagyvarjason*, *Kisrátosan* és *Nagyrátosan* tartottak aztán programbeszédet akiküldöttek. A magyarság mindütt teljes számban képviselte magát.

szédek is. Pankotán *Kun* Zoltán ref. lelkész fogadta a Magyar Párt jelöltjét. *Takács* Miklós programbeszéde után dr. *Velcsov* Géza, dr. *Justh* János beszéltek. A Magyar Párt kiküldöttjei innen Világosra mentek, ahol megjelent *Galsa* magyarsága is a gyűlésen. Este hat órakor *Gyorokon* zárult be a program.

Dr. *Lelik* István, *Ijgyártó* Sándor és *Bérczy* főtitkár, *Kisperegre* mentek autóval, itt *Szondy* ref. főesperes fogadta őket. Hétfőn délelőtt *Radnán* *Zima* Tibor, *Juhász* Gábor és *Bérczy* Lajos részvétele mellett hatalmas tömeg jelenlétében tartottak programbeszédet. A falu minden lakosa ott volt. A Magyar Párt itteni tagozata példásan volt megszerelve, ami *Kömives* jegyző és *Csacher* József érdeme.

A körutak mindenhol a legjobb benyomást tették a magyar választók hangulatáról. A falusi magyarok sok szeretettel és megértéssel hallgatták végig a programbeszédet. Igen sok helyen még románok is jelentek meg a faluból és kérték a magyar párt tagjait, hogy mondják el beszédeiket románul is.

Mintegy szimbolumául annak, hogyha a politika mérgező bacillusai nem fertőzik meg a békés dolgozókat, megértés, bizalom és elpusztíthatatlan optimizmus levegője veszi körül a sokat szenvedett falvakat.

Dr. K. J.

Dr. Barabás Béla Biharmegyében és a Szilágyságban

A magyarság vezérét lelkes óvációval fogadták mindenütt — Beszélgetés dr. Barabás Bélával — A magyarság törhetetlen bizalma vezetőiben

Barabás Béla úr-t. az aradi és aradmegyei magyarpárti elnököt határtalan lelkesedéssel és óvációkkal fogadta Bihar és a Szilágyság magyarsága. Ahol járt, ahol megfordult, mindenütt reményt öntött az elcsüggedt szívekbe, felrázta letargiájából a magyarságot, megmutatta azt az utat, amelyet minden önérzetes magyarnak követnie kell.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Barabás Béla dr.-t Aradra való visszaérkezésekor. A hosszú utazás fáradalmi egyáltalán nem látszottak meg rajta és a töle megszokott fiatalos hévvel, mindjárt utjának részletes elbeszélésébe kezd.

— Nagyváradra szombat délelőtt érkeztem. Az állomáson a nagyvárad tagozat elnöke, Soós fogadott, de ott volt a magyarság minden számottevő tagja, így Thury Kálmán szenátorjelölt, Marót, Perényi és a többiek, akik az évtizedes harcokban mindig az oldalam mellett küzdöttek. Szombat délután a Katholikus Kör nagytermében volt a választói gyűlés. A tereim minden talpalatnyi helyét megtöltötte a lelkes választópolgárság. Hosszu beszédben vázoltam a magyarság panaszait és a bajokból kivezető utat.

— Nagyváradról utaztam Csucsára, ahol autóval várt báró Jósika János. Gyönyörű utunk volt Szilágysomlyóra, ahol a nagyvárad fogadtatás megismétlődött. Szaplonczay István gyógyszerész, a kaszinó elnöke, meleg barátsággal fogadott. Én is úgy éreztem magamat köztük, mintha otthon lettem volna, hiszen Szilágysomlyó második szűkebb hazám, husz évvel ezelőtt voltam Szilágysomlyó képviselője. A színház termében tartottunk gyűlést. Lipcsey Adám esperesplébános, báró Jósika János, Udvari József és én beszéltünk. A tömeg éljenzett bennünket, szeretetéről biztosított és fájó szívvel, a miliamrabbi viszonylítás reményében hagytam el őket, hogy másnap Tasnádon lehessenek.

— Tasnádon a Nagyszállóba dísztermében vártak már hiveink. A tömeg közé szocialisták és kommunisták is elvegyültek, de egy hangos szó, egy közbekiáltás nem volt, nagyon fegyelmezetten viselkedett mindenki és nagy tisztelettel hallgatták meg programbeszédemet.

— Báró Jósika Jánossal autómobilon Domahidra utaztunk. Itt Kölcsey Ferenc nagybirtokos, a nagy költő rokona igazi magyaros szokással látott vendégül. Itt is tartottam beszédet és végül ma reggel Nagykárolyon és Nagyváradon keresztül hazaérkeztem.

Barabás Béla dr., a magyarság törhetetlen vezéralakja, bejárta a vidéket, hogy a magyar nép hangulatáról személyesen tapasztalatokat szerezzen és úgy jött haza, mint aki tudja, hogy nem hiába dolgozott egy életen keresztül ezért a népért, ragaszkodnak hozzá és megánszhatatlanul haladnak vele egy úton.

Döntő fordulat

Aradváros tanácsának ügyében

Elkészültek a pro és kontra vádiratok

Aradváros tanácsa ellen folyó kampány a befejezése felé közeledik. Holnap érkezik vissza Aradra Bucurestiből. Popa Traian közigazgatási vezérfelügyelő és ugyancsak holnapra fejezi be dr. Taranu Victor pénzügyminisztériumi vezérfelügyelő külön pénzügyi vizsgálatát a városi tanács ügykezelése ellen.

Dr. Luta i Cornel poigármester ugyancsak befejezi ellenememorandumát, amelyben világosan megvilágítja az ügykezelés menetét. Minden jel arra vall, hogy a holnapi napon döntő fordulat történik Aradváros tanácsa elleni támadási fronton és véget ér a mai bizonytalan állapot, amely valósággal megbénítja a város adminisztrációjának normális menetét.

Csiraölő - tökéletes

szagtalanító LYSOFORM

LYSOFORMOT a nők mindenütt mint az irtim toalett ideális fertőtlenítőszerét ismerik el. Népszerűségét annak köszöni, hogy biztos hatású csiraölő — és mint szagtalanító tökéletes.

Előkelő hölgyek, akik személyes egészségükre

nagy súlyt helyeznek, tudják, hogy szappan és víz nem tudják kiküszöbölni az izzadás okozta kellemetlen hatásokat.

Kérjen nyomatékosan Lysoformot. Csakis só-tétzőld üvegekben kerül eladásra. Lysoform ki-mérve nem kapható.

Lysiform

Öngyilkos lett a legelőkelőbb bécsi bank két vezére

Megdöböntő tragédia az osztrák fővárosban. A Credit-

anstalt magával rántotta az Auspitz, Lieben & Co. jónévű pénzintézetet — A két vezér ugyanabban az időben követett el öngyilkosságot — A banknak százmillió schilling passzívája van

Bécsből jelentik: Alig csillapodott le az osztrák pénzügyi zavarai után, egy másik nagy bécsi bankház fizetésképtelenség tartja zsalomban újabb a császárvárost. Az Auspitz, Lieben & Co. jónévű bécsi bankház fizetési zavarokba került s mikor a megátalhatatlan katasztrófa nyilvánvalóvá vált, a bank két igazgatója, Schuller Lajos udvari tanácsos és Auspitz-Hartenegg öngyilkosok lettek.

Schuller Lajos akatáskáját tegnap este a Duna-parton találták meg. A táská mellett egy cédula volt, melyen ideges, kusza sorokkal ez állott:

„Ha megtalálják, vigyék a bankba!”

Egy banktisztviselő a késő esti órákban többször találkozott az ősz udvari tanácsossal, aki nyugtalanul látszott. Idegesen járkált fel-alá, majd eltűnt. Kis idő múlva, ahogy tanuvallo-másában elmesélte, arról a helyről, ahol az akatáskát megtalálták, revolverdörrenést hallott. Mikor a helyszínre rohant, senkit és semmit nem látott. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy Schuller Lajos a parton öngyilkosságot követett el, majd egyensúlyt veszítve, beleesett a Dunába. Holtteste után a mai napig kutattak, azonban még semmi sem került elő.

Auspitz-Hartenegg István körülbelül ugyanabban az órában követett el öngyilkosságot.

Lakásán föbelőtte magát. A mentők egy közeli szanatóriumba szállították, állapota azonban rendkívül súlyos, amennyiben a golyó az agyrészeket is érintette. A két bankvezér Bécs társadalmában igen előkelő helyet foglalt el. A régi császári világ jelentékeny egyéniségei voltak. A bank, amelynek érdekeltiségei közé tartoznak a legnagyobb osztrák kereskedelmi vállalatok, ezelőtt négy esztendővel is nagy veszteségeket szenvedett a hollandi és amerikai tőzsdepiacokon. A veszteségeket azonban sikerült pótolni és éppen ezért, szinte bombaszerűen hatott a hír, hogy az Auspitz Lieben & Co.-nak közel százmillió schilling passzívája van, tehát majdnem annyi, mint amennyi a Creditanstalt passzívája volt. A

bank vezetősége azonnal értesítette a közvéleményt, hogy egyelőre kénytelen a fizetéseket beszüntetni, kéri üzeltfeleit, legyenek türelmessel, mert minden valószínűség szerint sikerülni fog a sima lebonyolítás. Magyar körökben különösen a magyar arisztokráciát értheti érzékenyen a bank bukása, tudvalevőleg az Auspitz Lieben & Co. valamikor az Osztrák-Magyar Monarchia arisztokráciájának volt a bankja és ez az összeköttetés a bank és a magyar magnások között nem szűnt meg a monarchia bukása után sem. A bank a császárváros legrégebbi pénzintézetei közé tartozik, jó híre a boszniai okkupáció alatt keletkezett. Szoros üzleti összeköttetésben állott a Creditanstalttal és a szakértők véleménye szerint, bukását a Creditanstalt zavarai idézték elő.

Megállapították, hogy az összeomlást nem a gazdasági válság okozta, hanem a bankházat súlyos veszteségek érték. Így már öt évvel ezelőtt is hatalmas összegeket vesztek a hollandi hitelek közvetítésével és azonkívül is fantasztikus spekulációkba bocsátkoztak, amelyek azután nagy veszteségekkel végződtek. A bank képviselői a nagybankokkal tanácskozásokat kezdtek, az intézet sima likvidációja érdekében.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órákor:
CENTRAL MOZGÓ: VESZEDELMES ÉDENKERT. A tropikus égő szigetvárában lejtőszóú, németül beszélő kalanddráma. Dita Parlo a főszerepben. (Kezdekör az ajtókat bezárák).

SELECT MOZGÓ: TŰZ AZ OPERÁBAN. Egy bámulatosan megrendezett filmremek, amelyben a mindvégig lebilincselő csokelmény mellett gyönyörű magán- és karénekek, valamint szédületes technikával beállított jelenetek (színházgés) keltenek nagy hatást. Részletek a Tannhäuser és Hoffmann meséi operákból. Főszereplők: Alexa Engström, Gustav Frölich és Gustav Gründgens. Ezenkívül a berlini Operaház énekesei és zenekara.

ELITE MOZGÓ: HAJTSON HAZA, JÁNOS. Vigjáték. A főszerepben Laura La Plante. (Előadások negyed 8 és negyed 10 órákor).

GRADISTE MOZGÓ: A FALUSI ORVOS. Dráma. Rudolf Schildkraut-tal a főszerepben. (Előadások: 7 és 9 órákor).

SIESSEN a MAGYAR HÁZ R. - T. részvényjegyzésével!

Kiváló
ujdonságok
KERPEL könyvtárban.
Havi díj 40 Lej
A könyvek újak és tiszták.

Wizo-bazár

Nagyszerű ünnepély a Baross-parkban

Pünkösd vasárnapján és hétfőjén zajlott le Aradon a Wizo parkünnepélye. A kétnapos Wizo-bazárra Erdély minden nagyobb városából érkeztek vendégek. Az impozáns parkünnepély vasárnap délelőtt 11 órakor vette hivatalosan kezdetét, de már a kora reggeli óráktól kezdve, késő estig, hatalmas néptömeg hullámzott a Baross-park számos sátra között, melyben a Wizo agilis tagjai árulták az izletes enni-inni valókat, játékokat, iparművészeti remekeket, virágokat és rengeteg más cikket. A délutáni órákban pompás műsor szórakoztatta a közönséget. Az ötletesen összeválogatott programszámok közül megemlítséreméltó a Hakoah-csapat boxmérkőzése. Corina Bell kigyótáncosnő, 2 méter hosszú kigyóval végzett mutatványsszámai, továbbá a gyermek-Karneval, Eghy Ghysa táncscsoportja, „Wizo revue girls” és még rengeteg más érdekes verseny, attrakció és egyéb szórakoztató számok. A Wizo-bazár egyik kiemelkedő szenzációja a kiosk terrasznál felállított Wizo-rádióállomás volt, mely állandó érintkezést tartott fenn az egész parkkal és a terrazon játszó jazz-zenekart közvetítette a parkban sétáló közönség szórakoztatására.

A Wizo nagy érdeklődés mellett lefolyt kocsi-karnevalján nagyon sok ötletesbűn-ötletesebb kocsi vonult fel szereplőivel együtt, akik közül díjakat a következők nyertek: 1. Fuchs Titi (Csipkerózska), 2. Frankel Juci (Golyva), 3. Weitzen Ica és Dávidovics (Nagyszülök), 4. Márkus Judith (Japán), 5. Bornstein Lacika (Közlekedési rendőr), 6. Szénes Bella (Spanyol kislány). A gyermek-felmezeverseny győztesei: Kálmán Jancsi, Weitzen Ica, Kell Dundi és Mencer Médi.

Az egyes sátrakban a következő urak és urleányok szolgálták fel: Pezsgő-sátor: Grósz Józsefné és Mairovitz Emilné vezetésével Münz Mártonné, Halpern Miksáné, Schreyer Viktorné, Adler Tiborné, Deutsch Arthurné, dr. Nobelné (Temesvár), Hajós Anna, Nagy Erzs, Kele Marika, Scheer Sárika és Halpern Aranka. — Cukrász-sátor: dr. Gara Arminné, Lányi Izsóné és Ritter Arminné vezetésével Funkelslein Isváné, Kálmán Jenőné, dr. Biksz Mórné, Pataki Lonci, Oppenheimer Olga és Manvi, Scharfstein Ella és Bienenstock Magda. — Kóser-büfé: Rothschild Nándorné és Hirschler Simonné vezetésével Irom Arnoldné, Reich Alfrédné, Hirsch Jenőné, Pollák Erőné, Friedmann Imréné, Friedmann Dezsőné, Friedmann Adolfiné, Scharfstein Jakabné, Hönig Rózsika, Rothschild Sárika, Hirschler Klári, Scharfstein Ella és Eisikovics Babcsi. — Sör- és virstli-sátor: Dán Klára, Bing Hugóné, Tolnai Jánosné, Salgó Lili, Hajós Marika, Somogyi Olga, Hauser Istvánné (Bucuresti) Pintér Klára, Tordai Baba, Földesi Anci, Pichler Magda, Fenyves Márta és Kovács Ili. — Hideg büfé: Kardos Jenőné, dr. Dohány Sándorné, Wiesel Jenőné, Bornstein Sándorné, Krausz Jenőné, Geiringer Terike, Mayer Marianne, Kepes Sári, Kepes Márta, Anhaltzer Babá és Löcs Maca. Cukrászda- és fagyfal-sátor: Dr. Drechsler Henrikné, Kovácsné, Becker Vilmosné, Herbstein Mórné, Bornstein Endréné, Moskovitz Rózsi és Ilonka, Fuchs Magda, Czitrom Magda, Sternheim Emma, Sternheim Bertus és Lévy Margit. — Virstli-sátor: Dr. Keppich Jakabné, Schwarz Hermanné, Vass Józsefné, Schlézinger Farkasné, dr. Radó Jánosné, dr. Székely Ferencné, Horváth Lajosné, Keppich Istvánné, Fränkel Józsefné, Szöllösi Arnoldné, Halmos Gyuláné, Pollák Terka és Aszód Lilike. — Fekete-kávés-sátor: Dr. László Mórné (Temesvár), dr. Salzbergerné, dr. Reisinger Ferencné, Ho-

Kilenc község tanácsot oszlattak fel Aradmegyében

Harmincnyolc községi vezető-embert függesztett fel eddig a megyei prefektúra — Szaporodnak az interimár-bizottságok —

Az aradmegyei prefektúra a lezajlott ünnepek alatt is állandó készenlétben dolgozott. A megyei adminisztrációt főleg azok a panaszok foglalkoztatták, amelyek a vidékről érkeztek be az egyes községi bírók és tanácsok ellen. A felülvizsgálat körütekintő munkáját ezuttal is dr. Suciú Traian vezette le, aki a mai napig Aradmegye területén 38 aradmegyei községi bírót és albirót függesztett fel, különböző szabálytalanságok miatt.

Máskülönbön ugyanez a szigor nyilatkozik meg a feljelentett község tanácsai vezetőik ellen is. Amint az Aradi Közlöny megírta, az elmúlt hét folyamán számos feljelentés ér-

kezett be az aradmegyei prefektúrára több község tanács ellen. A lefolytatott vizsgálat kilenc aradmegyei község tanács esetében beigazoltnak látta a felsorakoztatott vádak és megállapítva azt, hogy a község tanácsok elmentébe kerültek a közigazgatási törvény rendelkezéseivel, elrendelte az illető tanácsok feloszlását. Ma este irta alá dr. Suciú Traian a feloszlást elrendelő végzéseket. Így Pécska után feloszlatastra kerül Borosjenő, Sikula, Iarmata, Gurba, Somoskesz, Sofronya, Kurtaker és Tarnova községek tanácsa. Az elsorolt községekben interimár-bizottságok veszik át a községi adminisztráció vezetését.

Herzog András báró és Parravicini

Érdekes főuri esküvő lesz Marica grófnő jegyesek Budapestén — Egy chamonix-i sibaleset happy endje: Herzog András pénteken vezeti oltárhoz Parravicini Marica grófnőt, egy dugszdag olasz bankár leányát

Budapestről jelentik: Társasági körökben napok óta beszélnek arról az eljegyzésről és készülő esküvőről, amelynek szereplői: Herzog András báró és Parravicini Marica grófnő. A vőlegényt nem kell hosszasan bemutatni: a 29 éves Herzog András népszerű, kedves figurája a pesti társaséletnek. Foglalkozása: a Herzog Mór bankcég tisztviselője. A fiatal báró szabad idejében szívesen látogatott el a színházakba s lelkes híve a sportnak is. A téli sportszezont ezidén Chamonixban töltötte Herzog András. Szorgalmasan kereste fel a chamonixi sí-pályát s gyakran gyönyörködött egy alig huszesztendős leány merész bravuraiban. Egy délután baleset történt. A fiatal leány megbötött s olyan szerencsétlenül esett el, hogy eszméletlenül vitték be szállodai szobájába. Azok között, akik elsőnek nyújtottak segítséget a szerencsétlen leánynak, ott volt Herzog András báró. Ő intézkedett a hazaszállításról, ő hívott orvost, aki megállapította, hogy szerencsére komolyabb baj nem történt, csupán kifacsmitotta bokáját a vakmerő sí-bravurok hősnője. A baleset után Herzog András bárót bemutaták a leánynak: Parravicini Marica grófnőnek. Komoly és mély szerelem támadt Herzog András báró és a 19

éves grófnő között. Parravicini Marica édesapja dugszdag milánói bankár s az olasz arisztokrácia legelőkelőbb tagjai közé tartozik. Parravicini pápai gróf s egyik testvéröccse Rómában püspök.

A grófnő, miután szüleiivel hazautazott Chamonixból Milánóba, a posta egyre sürűbben hozta a leveleket Milánóból Budapestre, Budapestről Milánóba. Néhány héttel ezelőtt Parravicini Marica hozzátartozóival ellátogatott Budapestre és itt a csepeli Weiss Alfonz báróék vendége volt. A pesti látogatás idején Herzog András báró annak rendje és módja szerint megkérte a grófnő kezét s néhány nappal ezelőtt meg is tartották az eljegyzést.

Az esküvő körül azonban differenciák támadtak a jegyesek és Parravicini gróf között. A menyasszony édesapja azt akarta, hogy Rómában tartsák az esküvőt és itt a menyasszony nagybátyja, Parravicini püspök adja össze az ifju párt. A jegyesek viszont Budapesthez ragaszkodtak és sikerült is meggyőzniük Parravicini gróft, aki beleegyezett abba, hogy Pesten legyen az esküvő. Péntekre, május 29-ére tűzték ki az esküvőt. Így végződött happy enddel a chamonixi sí-baleset...

rovitz Tiborné, Sebesyén Józsefné, dr. Kell Józsefné, dr. Herzog Sándorné, Fleischer Magda, Tedessy Magda és Berger Klári. — Virág- és cukorka-sátor: Bornstein Sándorné, Bornstein Rezsőné, Simon Ernőné, dr. Kupfer Miksáné, Kronovitz Mórné, Kallós Józsefné, özv. Bornstein Mártonné, Goldstein Lajosné és Salgó Böske. — Jux-sátor: Wolff Lajosné, Szende Arthurné, König Miksáné, Lázár Sámuelné, Künstler Andorné, Hoffmann Sándorné, dr. Grossmann Alfrédné, dr. Székely Lajosné, Heller Olga, Wolff Boriska és Székely Anikó. — Árusátor: Szücs F. Vilmosné, dr. Köves Lászlóné, Kepes Józsefné, dr. Goldschmidt Lipótné, Hacker Lászlóné, Grünstein Arminné, Schwarz Arthurné, Frommer Klári és Vértés Celia. — Gyermekruhás-sátor: Dr. Handlerné (Temesvár), dr. Wienerné (Temesvár), dr. Erdély Irma (Temesvár), Szenes Elli (Temesvár), Kende Ráchel (Temesvár), Scheer Vera (Temesvár), Weinberger Miksáné (Kolozsvár) és Ölbaum Etus (Kolozsvár). — Iparművészeti-sátor: Váradí Vilmosné, Goldmann Sándorné, dr. Ábrahám Olga (Pauzósény), és Krausz Józsefné. — Gyermekruhás-sátor:

Kirchner Miksáné (Lugos), Kirchner Ferencné (Lugos) és Neumann Hugóné (Lugos). — Tombola-sátor: Sonn Zoltánné.

A bazárral egybekapcsolva a Wizo vasárnap délelőtt erdélyrészi kongresszust tartott, amelyen Erdély valamennyi Wizo-egyesülete képviselte magát. A kongresszust dr. Roth Dezsőné, a Wizo erdélyi szervezetének elnöknője vezette le. A kongresszuson felolvasták a Wizo-szervezet évi jelentését, mely egy esztendő munkájáról számolt be részletesen. A szervezeti ügyek letárgyalása után, több fontosabb pont szerepelt a tárgysorozatban.

A Wizo-bazár sikeres megrendezéséért Anhaltzer Ignácú elnök, dr. Fuchs Albertné alelnök, Dán Oszkárné, Grosz Józsefné, Kardos Jenőné, dr. Köves Lászlóné, Szántó Szeréna és Vértés Henrikné, továbbá a Wizo valamennyi tagját illeti elismerés, akik heteken keresztül fáradoztak a siker érdekében. Dicséretre méltó munkát végeztek még az aradi Somér, Avlva és Barisszia ifjusági egyesületek tagjai is, akik szintén odaadóan munkálkodtak a kétnapos bazár technikai megrendezésében.

Professor, doktor MARCHIAFAVA

a római orvostudományi akadémia elnöke kigyógyította

X. Pius pápa öszentségét csúzból és kösvénybajából,

amelyben szenvedett,

az

URODONAL

adagolása által, amely a hűgysav leghatásosabb oldószere és a legkiválóbb el-
lenszere csúznak, hűgyhomoknak, kőnek, kösvénynek és izületi csúznak.

CHATELAIN TELEPEK

PARIS

a szentszék szállítója

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Csőd-kérés érkezett a Victoria-Bank ellen

Maiorescu József vezérigazgató nyilatkozata a fuzióról — Mikorra várható a végleges döntés?

Az aradi Victoria Takarékpénztár fuzió tárgyalásai még mindig folyamatban vannak. Ma érkezett meg Bucurestiből dr. Maiorescu vezérigazgató, aki a három pénzügyi fuziójáról folytatott a fővárosban nagyfontosságú tárgyalásokat. A tárgyalások részleteit még mindig meglehetősen diszkrécióval kezelik az illetékes tényezők. Maiorescu vezérigazgató, aki ma Aradon tartózkodott, fogadta az Aradi Közlöny munkatársát, akinek kijelentette, hogy a fuziót már megkötötték Bucurestiben, annak részleteiről azonban csak a napokban nyilat-

kozhat, miután Nagyváradról visszatér, ahol szintén a fuzió ügyében tárgyal.

Jellemző a betétesek nyugtalanságára az a beadvány, amely ma érkezett az aradi törvényszék kereskedelmi bíróságához. A beadványban Muscan Demeter eszélesége, mint a Victoria Takarékpénztár betétese, 240 ezer lejes követelésük miatt a csőd megnyitását kérték a pénzügyi ellen. A törvényszék csak a jövő hét folyamán hoz érdemleges döntést az ügyben. Addig bizonyára ki fog alakulni a Victoria hosszú hónapok óta húzódozó válsága.

Az aviatikai bélyegek alkalmazásának pontos utasítása

Sajtóhibákkal telve jelent meg a Monitorul Oficialban az új bélyegadó-rendelet — Milyen iratokra kell alkalmazni az aviatikai bélyeget?

Az Aradi Közlöny több számában ismertettük az aviatikai bélyeg létesítésére hozott törvényt, amelyet a Hivatalos Lap április 9-iki száma közölt. Az április 9-iki számban kihirdetett törvény azonban sajtóhibákat tartalmaz. Ezeket a sajtóhibákat a Hivatalos Lap május 6-iki számában helyesbítette és az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában a helyesbített törvény alapján ismertettük az aviatikai bélyeg használatáról szóló törvényt. Ismételtén felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy két lejes aviatikai bélyeg a következőkre alkalmazandó:

Sürgönyök, postacsomagok, a bélyegtörvény 4. cikkétől 14. cikkéig felsorolt iratok (kivéve a képeznek az állami hatóságokhoz intézett kérések, amelyek 1 lejes aviatikai bélyeggel látandók el), továbbá a részvénytársaságok részvényei, vagy kötvényei, csekkek, váltók, számlák, biztosítási kötvények látványosságú jegyek (színházi jegy, mozijegy, cir-

kuszjegy, báljegy stb.)

A bélyegtörvény 4—14. cikke alatt felsorolt fontosabb iratok a következők: közjegyzőkhöz benyújtott kérések, vámbevallások, telekkönyvi átírások, személyazonossági iratok, határátlépési igazolványok, mindenféle meghatalmazások, fizetési meghagyások, folyószámlakivonatok, átvételi nyugták, fizetési nyugták, árúérkezési értesítések, cégjegyzési kérések, utlevelek, tartózkodási engedélyek, márhalevelek, italmérségi engedélyek, mindenféle bírósági iratok, bármilyen természetű plakát, mindenféle részvények, mindenféle kereskedelmi váltók és hasonló természetű okiratok, kölcsönszerződések, valutaadások, csekk átutalások, devizaeladások, biztosítási kötvények, sorsjegyek, üzleti könyvek. (Ez utóbbiaknál minden május 16-áig meg nem kezdett oldal után 2 lejes aviatikai bélyegilleték fizetendő.)

Csökkentik az állam költségvetését

Ot és félmilliárd lejvel akarja le redukálni Argetoianu pénzügyminiszter az 1931-ik év költségvetését

Az ország költségvetését, amint az ismeretes, 35 és fél milliárd lejben állapították meg az 1931-es évre. Az idevonatkozó törvények azonban olyan esetekben, amikor az év első hat hónapjában a bevételek nincsenek arányban a megállapított költségvetéssel, utólagos redukciónak engedélyez.

Argetoianu belügyminiszter most a törvényadta jogainál fogva a költségvetés redukciónak akar fordulni, hogyha az előző évek hiányait eliminálni nem is lehet, legalább az ezidei költségvetésben ne álljon hiány be.

Amint az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója jelenti, a költségvetés egyes tételénél fogva redukciónak keresztülvinni. A közhivatalnokok áldozati adója révén három és félmilliárdot takarítanak meg, ezenkívül az ugynevezett „Különleges hitelek” tételében visznek redukciónak keresztül. Ha a tervek sikerülnek, úgy Románia az évi költségvetése 30 milliárdra csökken és ezáltal az egyensúly a bevétel és kiadás oldalak között helyre áll.

Angol és német tőkescsoportok ajánlatot tettek a romániai osztály- sorsjáték felállítására

A romániai osztálysorsjáték koncessziójának elnyerésére még az előző kormány idejében egy német-osztrák és egy budapesti csoport által képviselt angol tőkescsoport tett ajánlatot. A Mironescu-kormány távozása miatt az ajánlatokat nem tudták annak idején lefolytatni.

Amint most értesülünk, az illetékes körök a két ajánlatot megfontolás tárgyává tették és az ajánlatoknak jogi szempontból való tanulmányozására bizottságot delegáltak. Miután a jogászbizottság véleményezését elkészítette, a két tőkescsoport ajánlatát pénzügyi szempontból is felül fogják vizsgálni.

= **Uj záróra-rendelet.** A munkaügyi minisztérium rendeletet készített, amelynek értelmében az üzletek zárórája déli 12 órakor, délutáni nyitása két órakor, a záróra pedig este hat órakor van. Az ünnepek előtti napokon a záróra egy órával később lesz. A fenti rendelet a Hivatalos Lapban való közzététel napján lép életbe.

= **Árlejtés az aradi CFR-felügyelőségen.** Az aradi CFR-felügyelőség június 5-én árlejtést tart két tartány és egy centrifugális elektromotorral ellátott szivattyúcsoport felállítására. Az új gépek a piski-i CFR pavilonoknál nyernek alkalmazást.

= **Az ezüst legújabb ára.** A kereskedelmi és iparügyi minisztérium mellett működő bizottság az ezüst árát május 11-ikétől kezdődően kilogrammonként 1439 lejben állapította meg.

= **Városi árlejtések.** Arad városa június negyediken tartja második árlejtését egy modern seprőautó beszerzésére. A pályázók az összeg öt százalékát kötelesek letétbe helyezni. Június 8-án ugyancsak második árlejtést tart a város 221 vagon község beszerzésére. Övadék 5 százalék.

= **A Iorga-kormány gazdasági politikájával foglalkozik a Consum május 24-i legújabb száma.** Kereskedelmi és iparvállalati mérlegeredmények, közmunkák és közszállításokra kiírt legújabb árlejtések, újabb cégalapítások és cégváltások első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. I. Maniu 3.

Felhívás.

Minden községben egy fiókot állítunk fel, keresünk egy megbízható személyt, foglalkozás nélküles, mint

fiókvezetőt v. nőt,

havi jövedelem 150--200 dollár.
Ajánlatok: "FILIALA" jellegű postafiók 323. Kassal, Németország küldendő.

Kiadó

v. Boros Beni-lér 50. sz. alatt modern ötszobás, parkettás, fürdőszobás lakás. Érdeklődni; Beles vendéglő, városbázisval szemben, Boulevardul Regele Ferdinánd No. 1.

G. 691—1930.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

In baza executiei de escontentare efectuată în ziua de 7 Februarie 1931. obiecte sechestrate în procesul verbal de executie Nr. G. 691—1930. anume: 100 litri alcool a 60 gr., 300 litri alcool p. fabricarea alcoolului 40 gr., un vas gol de 50 litri, 2 vase cu materii prime de 930 și 748 litre și una vana cu cuplor prețuite în suma de lei 29300 cuprinse în favorul lui Prințul Sigismund reprezentat prin dr. Rudolf Resti avocat din Pâncota pentru suma de lei 25000 capital și mesese stabilite se vor vinde la licitație publică în Siria în ziua de 28 Mai 1931. la ora 8-45 d. m.

Accasta licitație se va ține și în favorul lui Iosif Ungar pentru capitalul de 55.000 lei.

Siria. la 11. Mai 1931.

Antonescu, portărel.

376-ik hamburgi állam-sorsjáték

Ezen sorsjáték nyerési kilátásai óriásiak.

Vegye figyelembe a közép- és főnyeremények nagy számát a sorsjegyek kis számával szemben. 80.000 sorsjegy közül, 6 osztályban 32.513 nyeremény és 8 nagy főnyeremény lesz kihuzva. — Kisorsolásra kerül körülbelül

11 és félmillió német birodalmi márka.

Minden 2 és fél sorsjegyre egy nyeremény esik. — A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

³/₄ millió birodalmi márkát tesz ki.

Főnyeremények esetleg márkában RM.: 740.000, 730.000, 720.000, 710.000, 700.000, 690.000.
Díjak és nyeremények RM.: 300.000, 200.000, 150.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000, 45.000, és sok egyenként 40.000, 35.000, 30.000, 25.000, 20.000. stb.

A sorsjegyek hivatalosan minden osztály számára megállapított ára:

¹ / ₈ sorsjegy: RM. 4.25	¹ / ₄ sorsjegy: RM. 8.50	¹ / ₂ sorsjegy: RM. 17.—	¹ / ₁ sorsjegy: RM. 34.—	Portó és huzási lista külön 50 pfennig
--	--	--	--	--

Fizetendő birodalmi márkában vagy az illető állam valutájában, készpénzben vagy csekk alakjában, ajánlott levélben. Hivatalos huzási tervezet díjmentesen.

A rendeléseket kérjük azonnal megtenni, legkésőbb f. év június 12-ig.**J. Meyer & Co.,** staatlich concession. Lotterie Einnahme (államilag engedélyezett sorsjegyárúsító)**HAMBURG, Kaiser Wilhelmstrasse 20/26 a.**

Átszervezik az állami pénzügyeket

A Iorga-kormány gazdasági programja — Argetoianu pénzügyminiszter az állam általános gazdasági ujjáépítését a külföld segítségével kívánja végrehajtani

Tizenöt évre szól a kormány gazdasági terve

Argetoianu pénzügyminiszter a napokban tartott nagyszabású expozét a Iorga-kormány gazdasági programjáról, amelyet a napi-politikai beszámolóknak röviden ismertettünk. Bucuresti-i tudósítónknak sikerült megszerezni a pénzügyminiszter hatalmas expozéjának teljes szövegét, amelyet — érdekesebb részeiben — az alábbiakban ismertettünk:

A költségvetés deficitje

A múlt évi költségvetés deficitje 2330 millió volt, az egyéb előre nem látott hiányok 3537 millió tettek ki, az idei első négy havi deficit az előirányzattal szemben ez évben cca négymilliárd lej, úgy, hogy a tényleges deficit ez év első felében megközelíti a tízmilliárd lejt. Ez a nagyszámú deficit elsősorban a költségvetés revízióját teszi szükségessé. A költségvetés redukcióját a kormány takarékoság bevezetése által akarja elérni anélkül, hogy az adózók jelenlegi terheit növelné vagy pedig a tisztviselői fizetéseket csökkentené.

Ujabb kölcsönt vesz fel az állam

A takarékosági intézkedéseken kívül a kormány az állam pénzügyeinek normalizálására két utat lát. Az egyik a külföldi tőke igénybevétele. A konszolidált külföldi adósság összege ugyanis viszonylagosan kicsi és így a külföldi tőke további segítségére és igénybevétele számíthatunk. A másik ut, amely a pénzügyek normalizálásához vezet a mezőgazdasági termelés racionalizálásával, a termelés növelése és a mezőgazdasági termékek modern értékesítése. Nagy segítségére lesz a mezőgazdaságnak a rövidesen megalakuló Banca Agriculturii Românești és a Creditul Agricol.

A momentán pénzügyi nehézségeik kiküszöbölése után a kormány megkezdte az általános pénzügyi reorganizálás tervének realizálását. A jövőben két részből álló költségvetésünk lesz: rendes és rendkívüli költségvetés. A rendes költségvetésben szerepelni fognak a

fizetések, anyagi kiadások, a közadóságok fizetése, a közvetett és közvetlen adó és az állandó rendkívüli jövedelmek. A rendkívüli költségvetés alapját fogják képezni a kölcsönökből származó, nem állandó jövedelmek, az állami javak koncessziójából, kommercializálásából származó jövedelmek, továbbá az újabb közmunkák, investíciók.

Az általános ujjáépítési terv

Gazdasági életünk normalizálása a nemzeti termelés növelését követeli meg minden irányban. A termelés növelése újabb investíciókat igényel, amelyekhez óriási összegek szükségesek. Hogy ezt a normalizálást végrehajthassuk, általános, tizenöt-husz évre terjedő ujjáépítési és investíciós programra van szükség. Mivel azonban az investíciókhoz a megfelelő összegek beföldön hiányoznak, nélkülözhetetlen a szoros együttműködés a külföldi tőkével. Ezért ezt a hosszú évekre terjedő gazdasági tervet a külföldi szakértőkkel egyetértéssel kell elkészíteni.

A mezőgazdasági termelés növelése

A mezőgazdasági termelés racionalizálása, illetőleg mechanizálása szintén óriási tőkét igényel. Szükségünk van tehát megfelelő mezőgazdasági hitelre. A mezőgazdasági hitel azonban csak az állam közreműködésével szerzhető meg, illetőleg realizálható és az állam a mezőgazdaság támogatása céljából vállalja magára azt a különbözetet, amely a reális kamatok és a mezőgazdasági termelés által elvethető kamatok között fennáll.

A kormány gazdasági programja

A fentiek általános körvonalozása után Argetoianu pénzügyminiszter a kormány programját a következő pontokban foglalja össze:

1. Az állam tekintélyének visszaállítása.
2. Az államháztartásban és költségvetésben, az állami adminisztrációban teljes rendet kell teremteni.
3. A munka racionalizálása az állami appará-

tus és a termelő tényezők maximális termelőképességének elérése céljából.

4. A gazdasági fejlődéshez szükséges eszközök előteremtése.

5. A termelők közterhelésének fokozatos lecsökkentése.

6. A genfi szellemben szoros együttműködés a nemzetközi gazdasági és szociális tényezőkkel.

7. A nemzetvédelem reális megszervezése.

8. Az állami adminisztrációból a politikai befolyások kiküszöbölése.

A gazdasági program részletes ismertetésére és kritikájára még visszatérünk.

Fuvardíjkezdvezményt kapnak az aradi malmok

Buziás, Temesvár, Arad, Nagyvárad. Szatmár és Halmi esnek bele a kedvezményezett zónába

Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgatóságának határozata szerint a Craiovától keletre eső állomásokon (Craiova és Verciorova között) a nyugati határ közelében lévő malmok részére feladott gabonaszállítmányok után az exporttarifa fizetendő.

A nyugati határ közelében lévő malmok alatt értendők azok, amelyek a nyugati határ és a Buziás, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár és Halmi községeken keresztül vonuló demarkációs vonal között vannak.

= Felszámol a temesvári Hercules gőztéglagyár. Temesvárról jelentik: Hercules Gőztéglagyár R.-t. Temesvár, május 26-iki közgyűlésén az igazgatóság javaslatot tett a vállalat felszámolására. A vállalat múlt évi mérlegét 100.000 lej részvénytőke és 300.000 lej tartalékalapok mellett, 487.372 lej veszteséggel zárta.

= A borszeszkeresletre szilárdulnak a borárok. A szeszkereskedelemben bekövetkezett purifikáció óta élénk kereslet indult meg az olcsóbb borok iránt, amiből a borpárlat készül. Ezen kereslet következtében az olcsóbb borok árai megszilárdultak és a készletek kifogytak. A borszeszgyárak most a drágább borok iránt is érdeklődnek, aminck következtében a drágább borokban is szilárdulás következett be. A szilárdulás különösen a Bánátnban érezteti hatását, ahol az áruk 5.90 lejről 7.60 lejre emelkedtek az feladóállomás.

